

МБДОУ «Детский сад «Кунчээн» с. Кюндяе. Сунтарский улус, Республика
Саха (Якутия)

Бэлэмнэнии бөлөх оболоругар, ийэлэригэр, эбээлэригэр

Ийэ кунугэр

Аналлаах быраабыннык
сценарийа

Онордо: I категориялаах иитээччи
Трофянова Дария Алексеевна

Сыала: Ийэ кунун бэлиэтээн ийэлэргэ, эбээлэргэ, оболорго быраабыннык тэрийи.

Соруга: Ийэ, эбээ оруолун урдэтии, кинилэргэ убаастабылы, тапталы инэрии. Ийэбэ, эбээбэ еруу кемелебе, утуену оноро сылдыыны, харыстабыллаах сыбыаны иити.

Бэлэмнэни улэлэр: ТВ передачалар заставкаларынан слайд оноруу; ийэлэргэ, эбээлэргэ анаан ырыа, хооон уэрэтии, эбэрдэ открытка оноруу, кыргыттарга «Ийэм гардеробуттан» мода кердериутун бэлэмнэбин, ийэлэргэ, эбээлэргэ ас астаан кэлэллэригэр сорудах биэри.

(Зал быраабынныкты кизгэммит. Ийэлэр, оболор кишэн ололор)

Ытааччы: Ус саха терутэ – ийэлэр,
Ус саха тирэбэ – ийэлэр,
Ус саха алгыба – ийэлэр,
Уйэлэргэ дьоллоно турдуннар!

---Кунду ийэлэр уонна эбээлэр! Эбигини бу уеруулээх кунунэн итиитик-истинник эбэрдэлээн туран эбихэ аналлаах быраабынныктаабы телеэфирбытын керергутугэр, истэргитигэр ынырабыт.

--- «Кунчээнэ» канал биэриилэрин сонуннартан сабалыбыт.

1.Слайд «Новости» (музыкальной заставка)

---Саха Республикатыгар Президент укаабынан 1993 сылтан алтынны ый убус баскыбыаннатыгар Саха сиригэр Ийэ кунэ бэлиэтэнэр. Ол курдук быйыл 2017 сылга ийэ кунун алтынны 15 кунугэр бэлиэтээтибит. Ол чэрчитинэн обо саадыгар, оскуолаба, нэбилиэккэ араас улэлэр, тэрэбиннэр ытылыннылар. Онтон бугун «Кунчээн» обо саадыгар бэлэмнэни белех быраабынныктаабы эфира сабаланар. Учугэй сынналаны бабарабыт. Билигин салбы керун «Сарсыардааны почта» биэриини.

2. Слайд «Утренняя почта» (Музыкальной заставка)

---Утуе кунунэн кунду керееччулэр! Бугунну биэриибит ийэлэргэ ананар. Элбэх истээчи кердебуутунэн «Кунчээн» белех толоруутугар хооон

«Ийэжкээ, эйиэхэ ыллыбыт» (Бары)

---О5олор барыбыт

Ийэни таптыбыт.

Ийэлээх буоламмыт

Ийэммит ыллыбыт.

«Ийэм кэлиэн иннинэ» ырыа (бары)

---Ессе биир сурук баар:

Эбээбит барахсан,

Эбээбит барахсан.

Хабан да кырдыма,

Хабан да ыалдыма.

О5о5ут аайытын,

Сиэннэрин аайытын

Сырдыытын, уерэ5ин,

Ыллыытын, кулэ5ин.

---Итинник диэн туран э5эрдэ ырыаны бэлэхтииллэр Наина, Дьолууна.

«Эбээ» ырыа

3. Слайд «Пока все дома» (музыкальной заставка)

---Бугун би5иги тереппуттэрбит улахан уонна до5ордуу дьэ кэргэннэригэр ыалдыттыбыт. Бу дьэ кэргэннэ араас идэлээх дьон мустубуттар. Кинилэри кытта бугун чугастык билсиэхпит.

1. Э5иги дьэ кэргэннэ тутуох кы5иннэн ким буоларый?

2. Ханнык быраабынныктары себулуугутуй?

3. Сынналан кэми хайдах атаара5ыт?

4. Дьыл ханнык кэмин ордору5ут?

5. Дьэ кэргэннитигэр саамай себулуур блюду5ут ханныкый?

4. Слайд «Смак» (музыкальной заставка)

---Хас биирдии дьэ кэргэннэ уксун ийэлэр астыллар. Ийэ астаабыт абылыга еруу минныгэс, инэмтэлээх буолар. Бугун би5иэхэ ийэлэрбит, эбээлэрбит астаабыт астарын кердэрүехтэрэ. *(астарын кердереллер, сэнээриини ылбыт блюдуо рецебын, астаабынын кэпсииллэр)*

---Бу курдук, ийэлэрбит, эбээлэрбит санаттан сана сонун абы астаан дьоннорун кундулуехтэрэ, уердүехтэрэ! Билигин э5игини доруобуйа передача кэтэ5эр.

5. Слайд «Жить здорово» (музыкальной заставка)

---Хайа ба5арар кэмнэ доруобуйа5а улахан бол5омто ууруллар. Билигин би5иги ыалдыппытын Розалия Алексеевнаны студия5а ынырабыт. Кини

эБиэхэ эти-сиини чэбдигирдэр субэлэри биэриэбэ. (субэ кэнниттэн боппуруостары биэриэхтэрин сен)

---Хас биирдii киБиэхэ тубуктээх улэ кэнниттэн кыра да сынньалан наада. Кыргызттар «Ийэбит сынньаннын» диэн хоБоон ааБахтара.

БаБа санааларын этэллэр:

-санаабыккыт сатаннын- Сайаана

-дорубай буолун- Дайаана

-мэлдьи уерэ сылдыын- Нарыйаана

-кырасыабай буолун- Уруйдаана

-дьоллоох буолун- Ванесса

-улэлээх-хамнастаах буолун - Дьолууна

-улэбигигэр ситиБиини - Лилия

-баБа санааларгыт туоллуннар- Наина

-эБигини куускэ таптыбыт-Куннэй

---Бу курдук утуе санааларынан бу биэриибитин тумуктуубут.

(кыргызттар модаБа танна бараллар)

6. Слайд «Голос Дети» (музыкальной заставка)

---Ханнык баБарар ийэбэ оботун саната кунду буолар. Дьон этэринэн ийэ киБи уксун ул оботугар чугас буолар дииллэр. Билигин биБиги уолаттарбыт хоБоон ааБахтара: «БиБиги маамабыт».

---Хайа баБарар ийэ оботун куолабын ыраахтан истэр, билэр. Билигин оболор «Ийээ» диэн эБигини ынырыахтара, ону кэннигитинэн олорон эрэ бэйэбит оБоут куолабын билиэхтээххит.

7. Слайд «Реклама»

1. Для нежных носиков нужен, избавит от зуда и чихания. Бережное забота о дыхании (ВИБРОЦИЛ)
2. Мы плачем, потому что у нас колики в животике. Но теперь есть новый ... который способствует устранению боли в животике. Удобно давать малышу. Спокоен малыш, спокойна мама (ЭСПУМИЗАН)
3. Всё ещё хотите отсылать вещи на дачу? Тогда бумеранг чистоты летит к вам (ТАЙД)
4. «Ты какой-то странный, что с тобой Вилли? – Сказали мне, что это «...» Заразись радугой, поделись радугой (СКИТЛС)
5. Вкуснейшее печенье с нежным шоколадом,
6. Для всякого перерыва - есть свой перерыв (Кит-кат)

8. Слайд «Модный приговор» (музыкальной заставка)

---БиБиги кырачаан кыргыттарбыт симэнэллэрин олус себулууллэр. Дьйэбэ хааланнар танас-сап бебетун мээрэйдэннэн, киэргэл араабын ыбан-тобон арыт мебуллэн да ылбыт буолуохтаахтар. Бугун кыргыттарбыт ийэлэрин гардеробтарыттан уларсан кэлбит танастарын эьиги дьуулгугутугэр табаарыахтара. *(кыргыттар ийэлэрин блузкаларын, киэргэллэрин иилинэн хааман кердереллер)*

---Кербуккут курдук ыксал буоллабына, эбэтэр обо тереебут кунугэр маннык дресс-код таннаахха сеп эбит диэн себулэстигит да? Куоластыыбыт. Ким утарар? Ким себулэбэр?

9. Слайд «Угадай мелодию» (музыкальной заставка)

---Буоларын курдук хас киэбэ аайы «Мелодияны таай» передачабыт тахсар. Бугун таайар мелодияларбыт обо ырыаларынан буолуохтара. *(обо ырыаларын таайаллар)*

10. Слайд «Битва экстрасенсов» (музыкальной заставка)

---Тыаба суох хаамабын, харанаба керебун, ыраахтан истэбин, эрдэттэн билэбин-сэрэйэбин, мин кимминий – мин ийэбин. Билигин ити этии тебе септеебун билиэхпит. Ийэлэр бэйэлэрин оболорун илиилэриттэн таайаллар эбит дуо? *(оонньуу «Обон илиитин таай»)*

11. Слайд «Танцы со звездами» (музыкальной заставка)

---Ункуу - олох аргыба, Ункуу - олох тэтимэ. БиБиги олохпут «сулустара» оболорбут буолаллар. Кинилэри кытта ункуулээн ылыабын.

12. Слайд «Что? Где? Когда?» (музыкальной заставка)

---Бугун биБиги кулууппутугар «Туох? Ханна? Хабан?» оонньууга кытта кэлбит барыны барытын билэр ийэлэрбитин эбэрдэлээн биэриэбин (ытыс тыаба). Кинилэри утары оонньуулар остуоруйа суруйааччылара. Оонньуубут сабаланар.

1. Эьигини утары Шарль Перро:

«Бурдук тардааччы уола мааны танабы кэтэн турарын ыраахтаабы кыыба олус умсугуйа кербут. Оттон маннык кэрэ бэйэлээх баара эрэ буолуо диэн туьээн да баттаппатах уол, биллэн турар, кыыбы эмиэ себулээбит.»
Боппуруос: Бу ханна буолбутуй? (куел кытыытыгар)

2. Эьигини утары Бырааттыы Гриммнэр:

«Ити улугэрдээх хаьыттан-ыьыттан туох эрэ сиэмэх сибиэн кэллэ быьылаах диэн елердуу куттаммыт туюкуттэр остуолтан ойон туран уруе-тараа ойуурга сырсан хаалбыттар.» Боппуруос: Бу суукка ханнык кэмэй? (туун)

3. Билигин эьиги утары оонньуур Ганс ХристианАндерсен:

«Кини буоллабына кыбыстан тебетун кынатын анныгар кистээбитэ – тоботун бэйэтэ да билбэт. Ама мантан ордук дьол баар буолар уьуе! Ол гынан баран, элбэх эрэйи кербут буолан, кини киьиргиир, киэмсийэр диэн тугун билбэт этэ.» Боппуруос: Бу тугуй? (куьабан кусчаан -КУБА)

4. Салбыы эЫигини утары оонньуур Корней Чуковский:
«Атаскааным барахсан, дьонно биллэр борунан, мачаалканы хап гынар, сыа-
хаар курдук ыйыстар, сити кэннэ хабыыттыыр – миэхэ5э, дибтийтэлиир,
дайбаатыыр – миэхэ5э:» Боппурус: Бу кимий? (Крокодил)

5. БутэБик оонньооччу Тимофей Сметанин:
«Куерэгэй хаабы буБаран кутуйахтарыгар кутан баран, хотонно киирэн
хороону батыБа хаста. Хаспахтаабытын кэннэ хороон сырыынньа диринээтэ,
онтон туох эрэ кытаанахха тийдэ.» Боппурус: Ол кытаанабы хостоон
таБаарбыта тугуй? (Холбуйа)

13. Слайд «Погода» (музыкальной заставка)

---Кун дьыл- туругун билиБиннэрэбит. Сарсын уонна онтон да атын куннэргэ
ийэ уонна о5о баар сиригэр былгыта суох чабылыччы куннээх куннэр
тураллара куутуллэр. Ийэ уонна о5о сурэхтэрин сылааБа 36,5 кыраадыска
тэннэБэр. Етерунэн харах уулаах силбик, туман туБэрэ куутуллубэт. Билигин
теБе да тымныы кыБын саБаланнар кыБын кэннэ сылаас саас кэлэрин бары
билэбит, куутэбит.

14. Слайд «Песня года» (музыкальной заставка)

---Сыл аайы ытыллар «Сыл бастын ырыата» курэххэ Ийэ5э аналлаах
номинацияБа бастаабыт ырыабытын эБиэхэ бэлэхтиибит.

О5олор толорууларыгар «Ийэ5э махтал» *(о5олор откриткаларын
туттараллар, ийэлэрин сыллаан ылаллар)*

---Манан биЫиги бырааБынньыктаа5ы таБаарыбыт тумуктэнэр. Аныгыс
эфиргэ керсуеххэ диэри.

